

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลายของทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจาก

ประเทศพม่าในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผู้เขียน

นางสาวหทัยทิพย์ สุภรัตน์ โนม

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รศ.ดร.นางเยาว์ เนาวรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่าในอำเภอแม่สอด จังหวัดตากนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษา รูปแบบและการจัดการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 3) เพื่อพัฒนาและนำเสนอข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาภาคสนาม ทั้งการสังเกตการณ์ การใช้แบบสอบถาม การพูดคุยแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการศึกษาสำหรับทายาทรุ่นที่ 2 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พบมี 2 ประเภทหลัก คือ 1) การศึกษาในกระแสหลัก คือสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐ และ 2) การศึกษาในศูนย์การเรียน เป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการ โดยองค์กรเอกชน มีการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละศูนย์ สำหรับข้อดีของการศึกษาในกระแสหลักคือการได้รับวุฒิการศึกษาที่ได้รับการรับรอง มีสถานที่ ครูผู้สอน และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอและเหมาะสม รวมถึงมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐาน แต่การเข้าเรียนในสถานศึกษาดังกล่าว ทายาทรุ่นที่ 2 จำเป็นต้องมีหลักฐานการศึกษาที่ได้รับการรับรองและมีทักษะด้านภาษาไทยในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการเรียนสูงกว่าศูนย์การเรียนที่ส่วนใหญ่จะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเลย

สำหรับปัจจัยและอุปสรรคที่ส่งผลต่อโอกาสในการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบมีปัจจัยหลายประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย ภูมิหลังและพื้นฐานของครอบครัว สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษา 2) ปัจจัยด้านตัวเด็ก ประกอบด้วย ทัศนคติของทายาทรุ่นที่ 2 ต่อการศึกษา ลำดับการเกิด และทัศนคติทางด้านเพศ 3) ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย บทบาทของชุมชน เครือข่ายของคนพลัดถิ่น และความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก 4) ปัจจัยทางโรงเรียน ประกอบด้วย บทบาทของโรงเรียน และครู และข้อจำกัดของสถานศึกษา และ 5) ปัจจัยด้านนโยบายรัฐ ประกอบด้วย นโยบายเปิดกว้างทางการศึกษา นโยบายเรียนฟรี 15 ปี และข้อจำกัดด้านสถานะบุคคล

จากผลการศึกษาจึงนำมาพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้ 1) รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณในนโยบายเรียนฟรี 15 ปีต่อไป 2) ควรเสริมสร้างความรู้ให้แก่บุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษาเพิ่มมากขึ้น 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนใน กศน. สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาไม่สามารถเข้าเรียนในระบบการศึกษาปกติได้ รวมถึงนักเรียนจากศูนย์การเรียน 4) หาแนวทางเพื่อให้นักเรียนที่เรียนในศูนย์การเรียนได้รับวุฒิการศึกษาที่ได้รับการรับรอง 5) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนและร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาของรัฐและศูนย์การเรียน และ 6) หาแนวทางให้นักเรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยมีโอกาสเข้าร่วมโครงการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาได้

Thesis Title	Opportunities in Accessing to Upper Secondary Level Education of the Second Generation Descendants of Migrants from Myanmar in Mae Sod District, Tak Province	
Author	Miss Hataitip Suparatnodom	
Degree	Master of Arts (Regional Studies)	
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Seksin Sriwattananukulkit	Advisor
	Assoc. Prof. Dr. Nongyao Naowarat	Co-advisor

ABSTRACT

This research examines the education opportunities in secondary school level of the second generation migrants from Myanmar in Mae Sod district, Tak province. The objectives are: 1) to study the educational patterns in secondary school level for the second generation migrants from Myanmar in Maesod district, Tak province; 2) to investigate the factors of education opportunities in secondary school level for the second generation migrants from Myanmar in Maesod district, Tak province; and 3) to develop and recommend the policy to the responsive organizations. The research methodology of this study is qualitative research and the research techniques include collecting data from documents, field works, observations, questionnaires, formal and informal conversations and in-depth interviews.

The study found that there are 2 main categories of secondary school level education; mainstream education and informal education. Mainstream education appears as a public schools which is certified by Ministry of Education. Informal education is known as learning centers that is arranged by NGOs and provide diverse programs. The advantages of public schools include a certified certificates, appropriate buildings, qualified teachers, educational materials and standardized curricula. However, to enroll the public schools, the second generation migrants should have a certified certificate and fluent in Thai language. Besides the education expenses are more expensive than learning centers which mostly free of charge.

There are many factors and obstacles that cause the education attainment in secondary school: 1) Family factors; i.e. background of familys, financial status, and parents' attitudes to

education; 2) Second generation migrants factors; i.e. second generation migrants' attitude to education, position of birth, and sexual attitude; 3) Social factors; i.e. roles of community, migrants networks, and contributions; 4) School factors; i.e. roles of schools and teachers, and school limitations; 5) Educational policy factors; i.e. the policy of permission all children to enroll the public schools, the policy of 15 years free education and the limitation of second generation's legal status.

Regarding to this research, the policy recommendations can be addressed that are:

- 1) government should support the 15 years free education continuously;
- 2) improve the knowledge of the educational policy to educational staffs;
- 3) promote and support the students who cannot enroll public schools and learning centers to study in the Non-formal and Informal Education;
- 4) develop a method to give the certified certificates to the students of learning centers
- 5) improve a academic cooperations between public schools and learning centers
- 6) develop the process to participate in the student loan scheme for non-Thai students.